

Τα Ελληνικά εκθέματα

που κοσμούν τα μουσεία του κόσμου.

2^ο ΓΕ.Λ. ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ

ΣΧ. ΕΤΟΣ 2014-2015

Α΄ ΜΕΡΟΣ (ΕΚΘΕΜΑΤΑ ΣΤΟ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ)

Για λόγους διευκόλυνσης στη μεταφορά της εργασίας μας στο διαδίκτυο, η εργασία μας παρουσιάζεται σε τρία μέρη.

Στο Α' μέρος παρουσιάζουμε τα ελληνικά εκθέματα που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο και στο Μουσείο του Μονάχου.

Το Βρετανικό Μουσείο

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Το Βρετανικό Μουσείο είναι μουσείο της ανθρωπίνης ιστορίας και πολιτισμού στο Λονδίνο. Οι συλλογές του, οι οποίες αριθμούν περισσότερα από 7 εκατομμύρια αντικείμενα, είναι από τις μεγαλύτερες και πιο περιεκτικές στον κόσμο και προέρχονται από όλες τις ηπείρους, απεικονίζοντας και καταγράφοντας την ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού από την απαρχή του έως και σήμερα. Το τμήμα του Βρετανικού Μουσείου «Ελλάδα και τη Ρώμη» διαθέτει μια από τις πιο ολοκληρωμένες συλλογές αρχαιοτήτων από την κλασική εποχή, με πάνω από 100.000 αντικείμενα. Αυτά κυμαίνονται κυρίως από την ημερομηνία έναρξης της ελληνικής Εποχής του Χαλκού (περίπου 3200π.Χ.) μέχρι στα χρόνια της βασιλείας του Ρωμαίου αυτοκράτορα Κωνσταντίνου τον 4^ο μ.Χ.

Μερικά από τα ελληνικά εκθέματα του μουσείου :

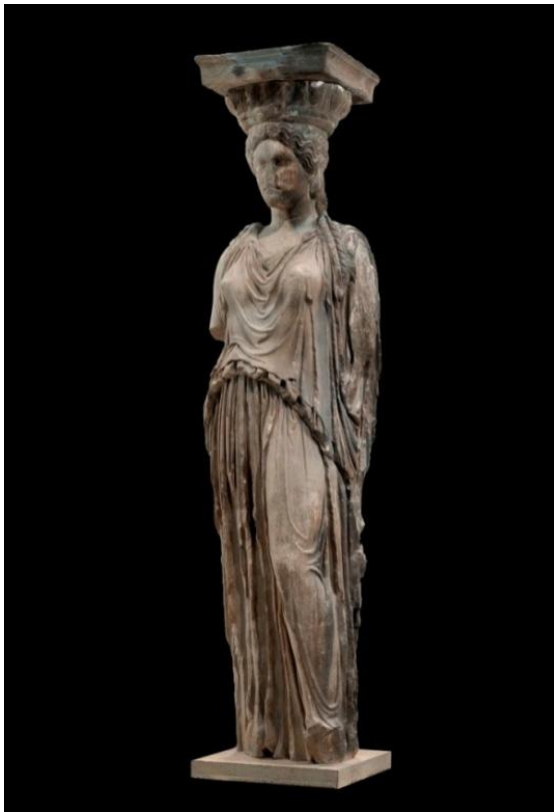
Δήμητρα της Κνίδου

Το άγαλμα προέρχεται από το ιερό της Δήμητρας στην Κνίδα. Ανακαλύφθηκε το 1857 από τον Τσαρλς Νιούτον που το προώθησε στη συνέχεια στο Βρετανικό Μουσείο. Θεωρείται το τελειότερο από τα γνωστά αγάλματα της θεάς. Ενσαρκώνει το ιδανικό πρότυπο της μητρότητας. Η θεά βρίσκεται καθισμένη σε ένα θρόνο με τις βαθιές πτυχές των πολλαπλών ενδυμάτων της. Το ιμάτιο της καλύπτει και το πίσω μέρος της κεφαλής της. Το κεφάλι του

αγάλματος έχει κατασκευαστεί σε ξεχωριστό κομμάτι μαρμάρου που προστέθηκε αργότερα στον κορμό του αγάλματος. Το άγαλμα έχει αποδοθεί στον Σκόπα, στον Λεωχάρη ή στον Βρύαξη.

Καρυάτιδα

Η Καρυάτιδα που εκτίθεται στο βρετανικό Μουσείο είναι η καλύτερα σωζόμενη από τις έξι μαρμάρινες Κόρες που στήριζαν το θριγκό και την οροφή της πρόστασης, στη νότια πλευρά του Ερεχθείου. Ήταν η δεύτερη από δυτικά Κόρη και αφαιρέθηκε από τον λόρδο Έλγιν το 1801. Οι περίφημες Καρυάτιδες ήταν πιθανότατα έργο του εργαστηρίου τουλκαμένη, μαθητή και συνεργάτη του Φειδία.

Ανατολικό αέτωμα

Στο ανατολικό αέτωμα απεικονιζόταν η γέννηση της Αθηνάς από το κεφάλι του Δία. Ο Δίας ήταν πιθανώς καθιστός, ενώ η Αθηνά θα πρέπει να εικονιζόταν όρθια, θριαμβεύτρια και πάνοπλη. Οι δύο θεοί, τα αγάλματα των οποίων έχουν χαθεί, θα βρίσκονταν στο κέντρο του τυμπάνου.

Στη σύνθεση αυτή διακρίνονταν, επίσης, ο Ήφαιστος, η Ήρα, ο Ποσειδώνας και άλλοι θεοί να παρακολουθούν το θαυμαστό γεγονός. Στην αριστερή γωνία του αετώματος απεικονιζόταν το άρμα του Ήλιου να αναδύεται από τον Ωκεανό, ενώ στη δεξιά γωνία η σύνθεση έκλεινε με το άρμα της Σελήνης να βυθίζεται στον Ωκεανό. Η παρουσία των αρμάτων τους συμβόλιζε την ενότητα και τη ροή του χρόνου.

Ο Φειδίας οργάνωσε τη σκηνή με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι ορατά μόνο ο κορμός της θεάς (βρίσκεται στην Αθήνα) και το κεφάλι ενός αλόγου, αφήνοντας τον θεατή να φανταστεί το άρμα της Σελήνης- το ίδιο συνέβαινε και στην αντίθετη πλευρά με το άρμα του Ηλίου. Το κεφάλι του αλόγου (θραύσμα), ένα από τα δημοφιλεστέρα

γλυπτά του Παρθενώνα που εκτίθενται στο Βρετανικό Μουσείο, βρισκόταν στα όρια του πλαισίου και πρόβαλλε προς τα έξω, προς τον θεατή. Το άλογο, εξαντλημένο από τον μακρύ καλπασμό του στο νυχτερινό ουρανό, αποδίδεται με το στόμα, τα ρουθούνια και τα μάτια ορθάνοικτα, τους μύες του προσώπου σε υπερένταση, τις φλέβες διογκωμένες και τα αυτιά προς τα πίσω. Η ανατομία του ζώου περιγράφεται με εντυπωσιακό ρεαλισμό, γεγονός που φανερώνει την υψηλή τέχνη του Φειδία.

Στην δεξιά γωνία του ανατολικού αετώματος βρίσκονται τρεις γυναίκες θεότητες οι οποίες, πιθανότατα, αντιστοιχούν στην **Εστία, στη Διώνη και την Αφροδίτη**. Παρότι δεν έχουν σωθεί τα κεφάλια τους, αποπνέουν έντονη ζωντάνια και φυσικότητα. Ο τρόπος με τον οποίο απεικονίζονται τις συνδέει με όλη τη σύνθεση του αετώματος, παρουσιάζοντας μια κίνηση που ξεδιπλώνεται με αυξανόμενη ένταση από δεξιά προς τα αριστερά.

Έτσι, η Αφροδίτη (δεξιά) είναι ξαπλωμένη νωχελικά σ' ένα βράχο και στην αγκαλιά της μητέρας της, της Διώνης. Η μορφή της Διώνης απεικονίζεται σε βαθύ κάθισμα, ενώ η Εστία, που κάθεται κανονικά, απεικονίζεται ακριβώς τη στιγμή που είναι έτοιμη να σηκωθεί. Έτοιμη να σηκωθεί-όπως φαίνεται από την κίνηση του δεξιού

ποδιού της -είναι και η Αφροδίτη, η όποια είναι ακόμη στραμμένη προς τη μεριά της νύχτας, ενώ οι δύο άλλες μορφές γυρίζουν αργά προς το κέντρο. Αυτές θεές φορούν χιτώνα και ιμάτιο, οι πλούσιες πτυχώσεις των οποίων επιτρέπουν να διακρίνονται οι ανατομικές λεπτομέρειες των σωμάτων τους και τα κύρια στοιχεία της στάσης και της κίνησής τους.

Στην αριστερή γωνία του αετώματος βρισκόταν το άγαλμα του Διονύσου, σε συμμετρική θέση μ' εκείνο της Αφροδίτης. Αριστερά του βρισκόταν ο Ήλιος και δεξιά του το σύμπλεγμα της Δήμητρας και της Περσεφόνης.

Ο θεός απεικονίζεται μισοξαπλωμένος, ακολουθώντας το επικλινές σχήμα του αρχιτεκτονικού πλαισίου, να κοιτά προς τη γωνία απ' όπου πρόβαλλε το άρμα του Ήλιου, πλημμυρίζοντας τη Γη και τον ίδιο με φως, και να στηρίζεται σ' ένα βράχο, ο οποίος καλύπτεται από το ιμάτιό του. Στο δεξί του χέρι, το οποίο λείπει, πιθανότατα θα κρατούσε τα σύμβολά του ή ένα αγγείο.

Σε αντίθεση με τις γυναικείες μορφές που αποδίδονται ντυμένες, ο Διόνυσος είναι γυμνός, με τονισμένους τους μυς του θώρακα και των ποδιών του. Η απεικόνιση του ανδρικού γυμνού, συχνό φαινόμενο στην ελληνική τέχνη, αποσκοπούσε όχι μόνο στην αισθητική τέρψη, αλλά και στην εξύμνηση της τελειότητας και της ισορροπίας της ίδιας της φύσης.

ΔΥΤΙΚΟ ΑΕΤΩΜΑ

Στο δυτικό αέτωμα απεικονιζόταν η φιλονικία του Ποσειδώνα και της Αθηνάς για την προστασία της πόλης ενώπιων πράων που είχαν θέση κριτών στον αγώνα. Κοντά στους δυο θεούς εικονίζονταν τα δώρα που αυτοί πρόσφεραν στην πόλη: η πηγή με το θαλάσσιο νερό και η ελιά, αντίστοιχα. Η αριστοτεχνική διάταξη και η προσαρμογή του μεγέθους των μορφών στον περιορισμένο τριγωνικό χώρο τόσο του δυτικού όσο και του ανατολικού αετώματος καθιστά τα έργα αυτά κορυφαία

δείγματα Ενετίας γλυπτικής της αρχαιότητας. Ένα θραύσμα του δυτικού αετώματος είναι η ποτάμια θεότητα που πιθανότατα είναι ο Κηφισός, η οποία βρισκόταν μισοξαπλωμένη στη μία γωνία, ενώ στην άλλη γωνία βρίσκεται μία συμμετρική της. Παρίσταναν τους δύο κυριότερους ποταμούς της Αθήνας με ανθρώπινη μορφή. Η Ίριδα είναι η μόνη

θεότητα στην οποία ο Όμηρος έδωσε φτερά. Στο θραύσμα αυτό, ωστόσο, δεν σώζονται τα φτερά της, που ανοιγμένα πίσω θα έδιναν ζωντάνια και φυσικότητα στο πέταγμά της,

ούτε η κεφαλή. Ήταν η φτερωτή αγγελιοφόρος των θεών, η οποία πήγαινε και έπαιρνε μηνύματα από θεούς και ανθρώπους και θεωρείται πρόδρομος του Ερμή.

ΖΩΦΟΡΟΣ ΝΑΟΥ ΤΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

Ο ναός του Επικούρειου Απόλλωνα στις Βάσες της Φιγαλίας είναι ένας από τους σπουδαιότερους και επιβλητικότερους της αρχαιότητας. Αφιερώθηκε από τους Φιγαλείς στον Απόλλωνα διότι τους βοήθησε να ξεπεράσουν μια

επιδημία πανώλης. Ο ναός υψώνεται στα 1.130 μέτρα, στο κέντρο της Πελοποννήσου, πάνω στα βουνά μεταξύ Ηλείας, Αρκαδίας και Μεσσηνίας. Στις αρχές του 19ου αιώνα η ζωφόρος ανασκάφηκε

από τα ερείπια και δόθηκε προς πώληση. Τελικά αγοράστηκε από την βρετανική κυβέρνηση. Στην αρχαιοελληνική αρχιτεκτονική η ζωφόρος κοσμούσε το εξωτερικό του ναού αλλά

στις Βάσσεις η ζωφόρος περιέτρεχε το εσωτερικό του σηκού. Η ζωφόρος αναπαριστά δύο θέματα: τη μάχη ανάμεσα στους Έλληνες, με αρχηγό τον Ηρακλή (διακρίνεται από τη λεοντή του) και τις Αμαζόνες και την μάχη μεταξύ Λαπίθων και Κενταύρων. Το

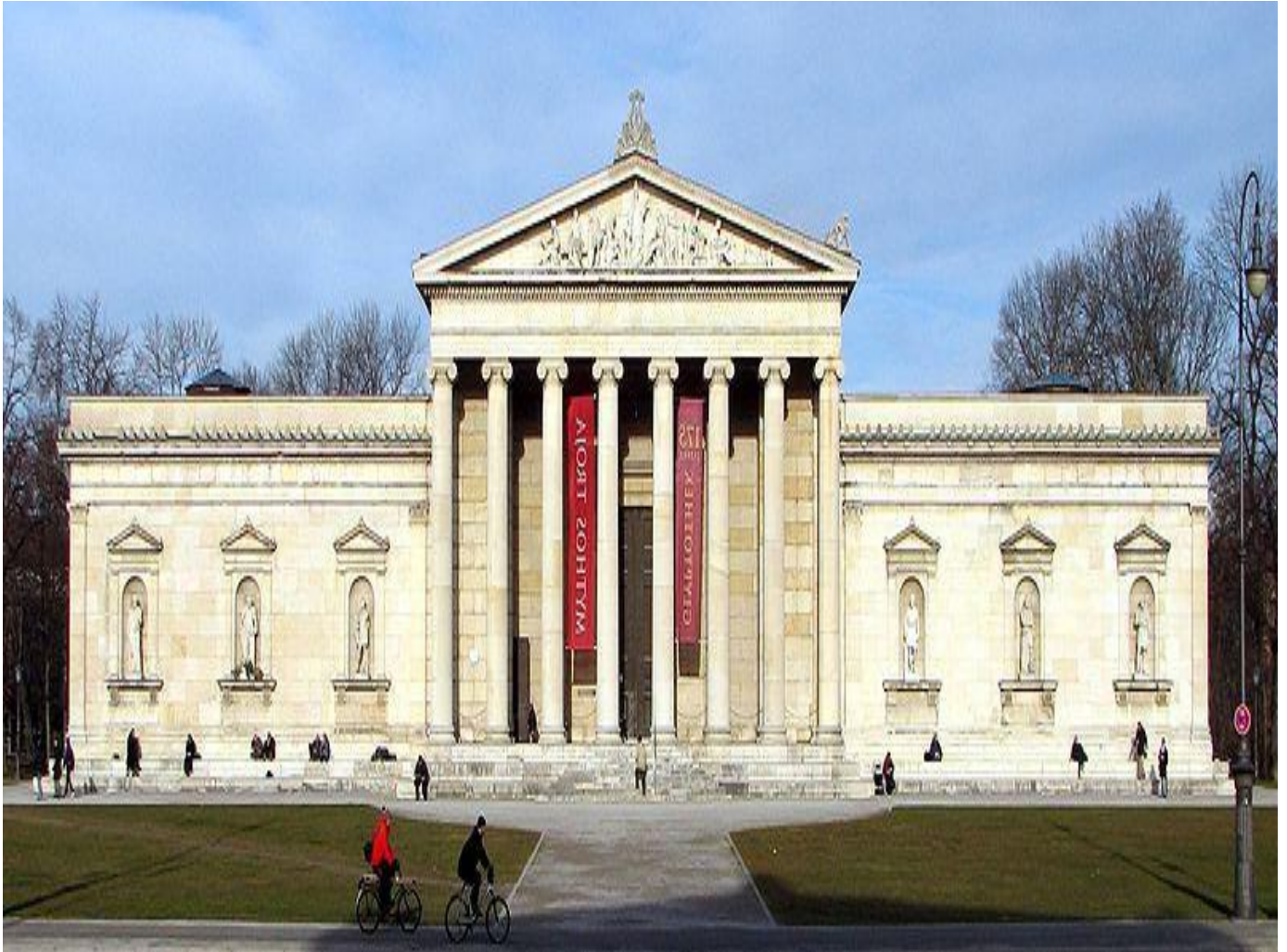
δεύτερο ήταν συχνό θέμα στην αρχαιοελληνική τέχνη και εμφανίζεται στις μετόπες του Παρθενώνα. Εδώ οι γυναίκες των Λαπίθων απεικονίζονται να κρατούν σφιχτά τα μικρά παιδιά τους καθώς προσπαθούν να αντισταθούν στους Κενταύρους.

Ο ΛΟΡΔΟΣ ΕΛΓΙΝ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΑ ΓΛΥΠΤΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

Ο Τόμας Μπρούς γνωστός και ως Λόρδος Έλγιν ήταν Βρετανός διπλωμάτης, Πρεσβευτής της Μεγάλης Βρετανίας. Εκείνη την εποχή οι άγγλοι ήταν σύμμαχοι με του Οθωμανούς και έτσι ο λόρδος Έλγιν βρήκε την ευκαιρία και πραγματοποίησε ένα ταξίδι στην Κωνσταντινούπολη, ως σύμμαχος του σουλτάνου. Την άνοιξη του 1800 το συνεργείο του Έλγιν, με προφορική αδεία των τούρκικων αρχών, βρέθηκε στην Ακρόπολη. Εκεί οι καλλιτέχνες του ζωγράφιζαν τα γλυπτά, έκαναν σχέδια, έπαιρναν μικρά τεμάχια. Συνάντησαν όμως και αντιδράσεις γιατί τους έλειπε ένα επίσημο έγγραφο. Σε τρεις μήνες έφτασε και το πολυπόθητο φερμάνι. Στην ουσία ένα γράμμα με την υπογραφή του Αμπούλα Καϊμακάμη. Ο τούρκος αξιωματούχος επέτρεπε στα συνεργεία του λόρδου να στήσουν σκαλωσιές στην Ακρόπολη, να κάνουν σχέδια και, αν χρειαστεί να πάρουν κάποια δείγματα. Δεν προσδιόρισε όμως το πόσα. Και ο λόρδος ήταν διπλωμάτης. Γνώριζε πολύ καλά να

εκμεταλλεύεται τις αοριστίες ενός έγγραφου. Ο Έλγιν, όπως έγραφε το Δεκέμβριο του 1800 στο διάσημο ζωγράφο και στενό συνεργάτη του Λουζιέρη, ήθελε πολλά από την Ακρόπολη. Η ιδιαίτερη αδυναμία του ήταν τα γλυπτά στις μετόπες. Από αυτά, όπως ο ίδιος γράφει, ήθελε όσο το δυνατόν περισσότερα. Και πράγματι κατάφερε να πάρει πολλά. Πήρε τις καλύτερα διατηρημένες μετόπες. Τα ομορφότερα από τα γλυπτά των αετωμάτων. Πήρε κιονόκρανα από τον Παρθενώνα και τα Προπύλαια. Έκλεψε την ομορφότερη Καρυάτιδα από το Ερεχθείο. Έκλεψε έναν από τους κίονες του Ερέχθειου. Αφαίρεσε και ορισμένες πλάκες από το ναό της Άπτερου Νίκης. Και δεν περιορίστηκε μόνο στην Ακρόπολη. Άρπαξε το αρχαιότερο ηλιακό ρολόι από το θέατρο του Διονύσου. Πολύτιμα έργα από το χορηγικό μνημείο του στρατηγού Θρασύλλου, διάφορα αντικείμενα, αγγεία, επιγραφές, από την Πνύκα και το Θησείο. Τα συνεργεία του διενεργούσαν ανασκαφές και παραθαλάσσιες έρευνες.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΟΝΑΧΟΥ

Στη συνοικία των Μουσείων στο Μόναχο δεσπόζει το συγκρότημα δύο κλασσικών κτιρίων αφιερωμένων στην αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή τέχνη: η Γλυπτοθήκη και πίσω της η Κρατική Αρχαιολογική Συλλογή.

Η Γλυπτοθήκη αποτέλεσε το πρώτο μουσείο που ανεγέρθη στην περιοχή, κατ' επιθυμία του Λουδοβίκου του Πρώτου της Βαυαρίας, πατέρα του Όθωνα, για να στεγάσει τη συλλογή ελληνικών και ρωμαϊκών γλυπτών που είχε στην κατοχή του. Την ημέρα μάλιστα των εγκαινίων, οι προσκεκλημένοι του βασιλιά δεν θαύμασαν μόνο τα τμήματα των ευρημάτων, όπως τα είχε φέρει στο φως η αρχαιολογική σκαπάνη, αλλά πλήρη γλυπτά, συμπληρωμένα με ιταλικό μάρμαρο Καράρας. Τα γλυπτά αυτά που έμειναν στην ιστορία ως «οι Αιγινήτες» κόσμησαν τη Γλυπτοθήκη μέχρι τον βομβαρδισμό και το κλείσιμό της κατά το δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι συλλογές αρχαίων ελληνικών και ρωμαϊκών γλυπτών που φιλοξενούνται στη Γλυπτοθήκη, χρονολογούνται από τον 6ο αιώνα π.Χ. μέχρι τον 6ο αιώνα μ.Χ.

Απόλλων με κιθάρα

Το άγαλμα παριστάνει έναν μεγαλοπρεπή και μεγαλόσωμο θεό. Τα μάτια του αγάλματος είναι από λευκή πέτρα για να φαίνονται πιο αληθινά. Η ίρις του ματιού ήταν από σκούρα πέτρα που δεν διασώθηκε. Οι βλεφαρίδες ήταν από χαλκό, και έχουν επίσης χαθεί. Το κεφάλι μέχρι τον λαιμό είναι ένα ξεχωριστό τεμάχιο, που από τον καλλιτέχνη είχε κατασκευαστεί έτσι ώστε να προσαρμόζει στην αντίστοιχη οπή του σώματος. Η κόμη είναι πλούσια, περίτεχνη και καταλήγει σε μακριές μπούκλες που πέφτουν στον θώρακα.

Ο Κούρος της Τενέας

Ο Κούρος είναι κατασκευασμένος από μάρμαρο της Πάρου. Τα άκρα του βρέθηκαν διαμελισμένα, ένα τμήμα του δεξιού βραχίονα έλειπε και έχει αντικατασταθεί. Κατά τα λοιπά, πρόκειται για καλοδιατηρημένο άγαλμα. Η κεφαλή διατηρήθηκε σώα επειδή βρέθηκε μέσα σε ένα πήλινο δοχείο που το προστάτευσε επί αιώνες.

Το αγαλματάκι παριστάνει έναν νεανία με γυμνό σφριγηλό αθλητικό σώμα που στηρίζεται και στα δύο πόδια, ενώ το αριστερό πόδι κάνει ένα μικρό βήμα εμπρός. Το πέλμα των ποδιών ακουμπάει το έδαφος. Οι βραχίονες είναι κρεμάμενοι απολύτως συμμετρικά.

Η στήλη της Μνησαρέτης

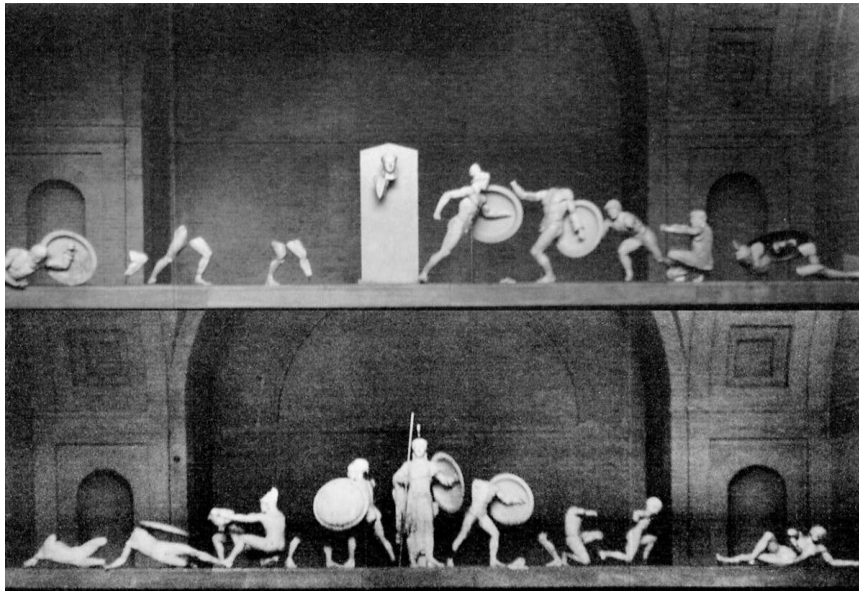
Η Στήλη της Μνησαρέτης είναι Αττικό επιτάφιο ανάγλυφο που εκτίθεται στην Γλυπτοθήκη του Μονάχου. Βρέθηκε στην Βελανιδέζα και δωρίστηκε το 1910 στην Γλυπτοθήκη. Φέρει την επιγραφή «ΜΝΗΣΑΡΕΤΗ ΣΩΚΡΑΤΟΣ».

Διομήδης με Παλλάδιο

Ο Διομήδης με Παλλάδιο, που φιλοξενείται στη Γλυπτοθήκη του Μονάχου, είναι έργο της αρχαίας Ελληνικής τέχνης. Πρόκειται για έργο των χρόνων του Αδριανού. Εικονίζει τον Διομήδη που κρατάει στα χέρια του το Παλλάδιο της Τροίας.

Αιγινήτες

Είναι τα γλυπτά από τις μετόπες του ναού της θεάς Αθηνάς Αφαίας στην Αίγινα, που αγόρασε ο Λουδοβίκος ο Α' μετά από πλειστηριασμό, έναντι του ποσού των 100.000 φράγκων.

Ειδώλιο του Δία

Στο πρωτότυπο αυτό έργο, απεικονίζεται ο Δίας να κρατά δύο κεραυνούς.

ΤΑ ΑΓΓΕΙΑ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

Απ' την είσοδο ακόμα τα αγγεία, σε ικανό μέγεθος σε προϊδεάζουν. Υπάρχουν όλων των ειδών, με γραμμικά σχέδια ή συγκεκριμένες παραστάσεις.

Εκτός από αγγεία υπάρχουν και άλλα κεραμικά όπως π.χ. αλογάκια.

Σχεδόν όλα είναι ολόκληρα, σπάνια υπάρχει κάποιο σπασμένο.

ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΟΝΑΧΟΥ

Στο υπόγειο υπάρχει η συλλογή με τα κοσμήματα. Εδώ βρίσκονται χρυσά δαχτυλίδια, σκουλαρίκια, περιδέραια κλπ.

Κοσμήματα κάθε είδους καθώς και ένα καταπληκτικό στεφάνι ολόχρυσο, με φύλλα βαλανιδιάς και βελανίδια, παρόμοιο με τα στεφάνια των Μακεδόνων βασιλιάδων

ΤΕΛΟΣ Α΄ ΜΕΡΟΥΣ